

УДК 379.8.09

ПОЗИТИВНІ Й НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Варивода К. С.

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Україна, Переяслав-Хмельницький

Соціальні мережі швидко стали природною частиною повсякденного життя сучасної молоді. На сьогодні не викликає сумніву той факт, що соціальні мережі мають значний вплив на життя користувачів, але існують певні розбіжності стосовно оцінки характеру цього впливу.

Низка вчених підкреслюють, що Інтернет-спілкування є збідненою формою соціальної взаємодії у порівнянні з комунікацією віч-на-віч, саме тому може негативно впливати (відчуття самотності, депресія) на Інтернет користувачів, а також погіршувати їхні сімейні та суспільні взаємостосунки. Інші вважають, що соціальні мережі надають нові можливості для об'єднання та комунікації людям і групам людей, таким чином сприяючи розширенню і зміцненню соціальних взаємозв'язків. У зв'язку з цим, у статті висвітлюються основні позитивні й негативні аспекти взаємодії сучасної молоді в соціальних мережах. У статті наведені дані соціологічного опитування молоді стосовно використання соціальних мереж.

Ключові слова: соціальні мережі, Інтернет, підлітки, студенти, молодь, кіберсоціалізація, небезпеки, позитивні аспекти.

Варивода Е. С. Положительные и отрицательные аспекты взаимодействия современной молодежи в социальных сетях / ГВНЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный университет имени Григория Сковороды», Украина, Переяслав-Хмельницкий.

Социальные сети быстро стали естественной частью повседневной жизни современной молодежи. На сегодняшний день не вызывает сомнения тот факт, что социальные сети оказывают значительное влияние на жизнь пользователей, но существуют определенные разногласия по поводу оценки характера этого влияния.

Ряд ученых подчеркивают, что Интернет-общение является бедной формой социального взаимодействия по сравнению с коммуникацией с глазу на глаз, поэтому может негативно влиять (ощущение одиночества, депрессия) на Интернет пользователей, а также ухудшать их семейные и общественные взаимоотношения. Другие считают, что социальные сети предоставляют новые возможности для объединения и коммуникации людям и группам людей, таким образом способствуя расширению и укреплению социальных взаимосвязей. В связи с этим, в статье освещаются основные положительные и отрицательные аспекты взаимодействия современной молодежи в социальных сетях. В статье представлены данные социологического опроса молодежи относительно использования социальных сетей.

Ключевые слова: социальные сети, Интернет, подростки, студенты, молодежь, киберсоциализация, опасности, положительные аспекты.

Varyvoda E. S. Positive and negative aspects of the interaction of contemporary youth in social networking / Pereyaslav-Khmelnitskiy Gregory Skovoroda State Pedagogical University, Ukraine, Pereyaslav-Khmelnytskyi.

Social networking service is fast becoming a natural, background part of everyday life for youth. No one today disputes that the social networking is likely to have a significant impact on life, but there remains substantial disagreement as to the nature and value of this impact.

Several scholars have contended that Internet communication is an impoverished and sterile form of social exchange compared to traditional face-to-face interactions, and will therefore produce negative outcomes (loneliness and

depression) for its users as well as weaken family relationship and community ties. Others believe that the social networking affords a new and different avenue of social interaction that enables groups and relationships, thereby increasing and enhancing social connectivity. That is why article describes the main positive and negative aspects of the interaction of contemporary youth in social networking service. The article highlights the results sociological poll of youth regarding the use of social networking.

Keywords: social networks, internet, teenagers, students, youth, cyber socialization, dangers, positive aspects.

Вступ. Однією з відмітних рис сучасного суспільства є динамічний розвиток інформаційно-комунікативної сфери. На сьогодні все більш безперешкодним стає доступ до будь-якої інформації, удосконалюються способи обміну нею. Глобалізуються процеси поширення у світовому просторі різного роду знань, ідей, переконань, культур тощо. Вони не мають обмежень у часі та просторі, існують незалежно від наявних кордонів між державами, забезпечуючи тим самим користувачам зворотній комунікативний зв'язок. Найбільш активно спілкування, взаємне інформування та обговорення різного роду питань у найрізноманітніших життєвих сферах відбувається в соціальних мережах. Соціальні мережі стали невід'ємним елементом спілкування більшості учасників онлайн-комунікації.

Вперше термін «соціальні мережі» був введений до наукового обігу англійським соціологом Джеймсом Барнсом у статті «Класи та збори у норвезькому острівному приході» (1954). Учений використовував цей термін для позначення соціальних взаємозв'язків людей у суспільстві. Термін «Віртуальне співтовариство» (Virtual Community) увів у 1993 році американський соціолог Говард Рейнгольд і дав йому наступне визначення: «Віртуальні співтовариства – це соціальні об'єднання, які виникають в

Інтернет мережі, коли група людей підтримує відкрите обговорення достатньо довго і людяно, для того щоб сформувати мережу особистих відносин у кіберпросторі» [6, с. 180].

Початком популярності соціальних мереж прийнято вважати 2003-2004 рр., коли були введені в дію LinkedIn, Facebook і MySpace. В Україні мода на соціальні сервіси виникла дещо пізніше. Водночас, статистичні дані свідчать, що за останні роки кількість користувачів соціальних мереж значно збільшилася і охоплює усі вікові групи. Так, за даними дослідження пошукової системи «Яндекс» станом на 2014 рік у соціальних мережах «ВКонтакте», «Однокласники», «Facebook» і «Twitter» зареєстровано близько 40 млн. українських акаунтів. Серед них значну частку займають користувачі підліткового та юнацького віку [8].

Різноманітні питання стосовно формування і розвитку мережевого суспільства розглянуті в працях таких вчених, як М. Кастельс, Д. Белл, А. Турен, А. Тоффлер, Дж. Гэлбрейт, Р. Інгельгарт. Наукові праці низки учених присвячені висвітленню основних положень та принципів використання соціальних мереж і прогнозування подальшого розвитку цієї форми взаємодії людей у інтернет-просторі. Зокрема серед них варто відзначити Дж. Вальтера, Д. Вестермана, Б. Ван Дер Хейда, С. Тонга, Л. Лангвелла, Дж. Кіма, Дж. Антоні. Питання інтернет-комунікацій, впливу соціальних мереж на особистість користувачів описані в працях Ю. Д. Бабаєвої, О. П. Белінської, А. Є. Войскунського, А. Є. Жичкиної, Д. В. Іванова, Д. І. Кутюгіна, В. Л. Сілаєвої, О. Г. Філатової, Н. І. Гущиної, Ю. А. Данько, О. В. Щербакова, Г. А. Щербіної, В. М. Бондаровської. Водночас, слід зазначити, що в сучасній літературі обмаль праць, присвячених висвітленню питання позитивних і негативних аспектів використання соціальних мереж сучасною молоддю. Таким чином, не зважаючи на достатньо велику кількість публікацій із даної проблематики, вона зберігає свою актуальність.

Метою написання статті є вивчення позитивних та негативних аспектів віртуальної взаємодії сучасної молоді в соціальних мережах.

Виклад основного матеріалу. Соціальні мережі своєю постійною динамічністю та мінливістю з кожним днем все більше приваблюють сучасну молодь. Популярність спілкування, навчання, проведення дозвілля в соціальних мережах сприяють все глибшому зануренню молоді у віртуальний світ. Тривале та неконтрольоване перебування в Інтернеті в цілому, і соціальних мережах зокрема, часто призводить до формування різного роду залежностей [7, с. 327].

Для визначення місця Інтернету і соціальних мереж в житті сучасної молоді нами було використано опитувальник «Соціальні мережі – за і проти». В анкетуванні взяли участь 60 студентів першого-другого курсів (15-16 років) ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти».

Анкетування показало наступні результати: 78 % опитаних позитивно ставиться до використання соціальних мереж, 18 % – нейтрально і 3 % – негативно. Серед опитаних студентів 97 % зареєстровані в соціальній мережі «Вконтакте», окрім цього значна частина респондентів зареєстрована і у інших соціальних мережах, зокрема 53 % опитаних зареєстровані у Facebook, 38 % в Однокласниках, 32 % в Twitter. Лише 3 % респондентів не зареєстровані в жодній соціальній мережі.

Мотиваційним компонентом для реєстрації опитаних студентів в соціальних мережах були: для 63 % – можливість спілкування із зареєстрованими раніше друзями; для 33 % – бажання знайти нових друзів, для 3 % – можливість грati в онлайн-ігри. Варто підкреслити, що жоден з опитуваних не пов’язав своє зацікавлення соціальними мережами з навчанням.

Розглядаючи питання «Що для вас є соціальні мережі?» 90 % опитаних відповіли, що це ефективний засіб спілкування. Варто зазначити, що on-line-

спілкування в багатьох аспектах повторює реальне, але в той же час має свої специфічні відмінності та особливості. В процесі Інтернет-спілкування створюється особливий простір (віртуальна реальність), де виникають нові правила та закони поведінки. До основних рис, які властиві всім формам спілкування в соціальних мережах належать: анонімність, невидимість, відсутність безпеки, створення «віртуального Я», обмежене сенсорне переживання, складність у прояві емоцій, емоційна невимушеність, використання особливих скорочень та сленгу. Все це дозволяє користувачеві конструювати свою ідентичність за власним бажанням, компенсувати недоліки, соціально несхвалені якості або ж просто приховувати певні риси характеру та бути таким, яким він бажає здаватися співрозмовникам. Основними мотиваційними чинниками створення «віртуальних особистостей», насамперед, виступають так звані «пошукові причини» – бажання випробувати новий досвід, що проявляється як певна самостійна цінність. Цілком природно, що нове створене віртуальне життя захоплює і здається кращим, ніж реальність [3, с. 269].

Молодь все частіше несвідомо надає перевагу спілкуванню за допомогою Інтернету, навіть маючи змогу зустрітися особисто. Така комунікація має ряд позитивних та негативних наслідків. До позитивних аспектів особистісного розвитку за допомогою Інтернет-спілкування можна віднести подолання комунікативного дефіциту, розширення кола знайомих, підвищення інформованості в обговорюваних питаннях. Водночас, Інтернет-спілкування часто негативно впливає як на психофункціональний стан молоді, так і на їхні стосунки з друзями, сім'єю та оточуючими. Вплив надмірного використання соціальних мереж як засобу комунікації на реальні взаємостосунки користувача може бути досить відчутним: замкненість, втрата соціальних контактів та друзів, роздратування під час живого спілкування, втрата навичок мовного і невербального спілкування, невиконання власних обов'язків тощо. Віртуальний світ, в якому людина

почувається набагато комфортніше, ніж в реальному житті, серед суспільства, створює загрозу для успішності реального життя. Зловживання соціальними мережами може привести не лише до десоціалізації, але і до деструктивних змін психіки [2 ,с. 28].

Окрім цього, 47 % опитаних студентів зазначили, що соціальні мережі зацікавили їх можливістю познайомитись з новими людьми. Позитивними сторонами такої взаємодії в соціальних мережах є: знайомство з людьми із різних міст, країн і навіть континентів; можливість при особистому спілкуванні проникати в культуру інших народів і рас, та багато іншого. У зв'язку з цим можна з упевненістю говорити про таке поняття як віртуальна комп'ютерна соціалізація (кіберсоціалізація). Кіберсоціалізація людини – процес змін структури самосвідомості особистості, що відбувається під впливом і в результаті використання нею сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій в контексті життєдіяльності. У процесі кіберсоціалізації у людини виникає ціла низка нових очікувань та інтересів, мотивів і цілей, потреб і установок, а також форм психологічної і соціальної активності, безпосередньо пов'язаних з кіберпростором – фактично новим віртуальним життєвим простором людини [6, с. 183].

Водночас, доволі часто дружба в соціальних мережах досить поверхнева, і деякі молоді люди, а особливо підлітки, намагаються «додати» до свого профілю якнайбільше друзів – цифри коливаються від кількасот до кількох тисяч. Із такою кількістю «друзів» не лише нереально спілкуватися, а й неможливо привітати кожного хоча б із днем народженням. І зрозуміло, що переважно це незнайомі люди. Нерідко користувачі особливо підліткового віку створюють ще й по кілька різних профілів (із різними іменами) в одній соціальній мережі. Що котиться з самоідентифікацією людини, котра має кілька профілів, важко уявити [5].

Варто підкреслити, що сучасна молодь розглядає Інтернет і соціальні мережі, як основне джерело інформації. Зокрема, 70 % опитаних зазначили,

що соціальні мережі виступають для них у якості джерела цікавої інформації. В основному, молоді люди виходять в онлайн для пошуку корисних відомостей, новин і роботи, скачування музики і фільмів, здійснення покупок в Інтернет-магазинах. Окрім цього, 67 % опитаних для пошуку інформації в мережі Інтернет використовують пошукові сервери (Яндекс, Google і ін.), 8 % знаходять потрібну інформацію в соціальних мережах, 25 % користуються цими двома способами отримання інформації. Для передавання даних іншим користувачам 67 % опитаних застосовують соціальні мережі, 17 % використовують e-mail і 17 % користуються обома способами в однаковій мірі.

Великий потік різноманітної інформації в соціальних мережах досить часто призводить до інформаційного перенавантаження людини, що проявляється в нездатності концентруватися на необхідних чи запропонованих заняттях, саморуйнівній поглинутості певною однобічною діяльністю. Зокрема, в ході нашого опитування 43 % респондентів зазначили, що соціальні мережі служать засобом для витрачання часу. В цьому випадку можна сміло говорити про розвиток в студентів інформаційного перенавантаження чи так званого «електронного бродяжницва», тобто компульсивної, тривалої (багатогодинної) навігації по Інтернету і соціальних мережах без конкретної мети. При цьому джерелом задоволення служить факт перебування в мережі, мультимедійні форми заохочення й стимуляції відвідувачів сайтів або пізнавання нового в результаті таких блукань [5].

У соціальних мережах користувачі також можуть задовольнити потреби у самовираженні та самореалізації. Серед опитаних 12 % зазначили, що соціальні мережі приваблюють їх можливістю самовираження. Таким чином, студенти використовують соціальні мережі для демонстрації особистої позиції щодо обговорюваних питань, власних досягнень, розробок або творчості. Схвалальні відгуки і підтримка значно підвищують самооцінку

людини та виступають заохочуючим фактором на шляху розвитку творчих здібностей особистості. В цьому випадку для значної частини користувачів самовираження стає важливішим мотивом для використання соціальних мереж, ніж спілкування або отримання інформації. На сьогодні функція соціальних мереж як майданчика для реалізації потреби в самореалізації значно розширилась, наприклад, стати відомим без вкладення значних коштів у рекламу і піар набагато реальніше, ніж колись.

Відповідаючи на запитання: «Що є корисного в соціальних мережах для навчання?» 67 % опитаних зазначили, що це цікава інформація, 47 % – пересилання документів, 50 % – допомога колег, 20 % не знайшли ніякої користі для навчальної діяльності в соціальних мережах. Водночас, варто зауважити, що сьогодні соціальні мережі сприяють розвитку електронного навчання і освіти в цілому, пропонуючи нові технічні та методичні засоби. Студенти з усього світу можуть підписатися на он-лайн уроки абсолютно безкоштовно і проходити курс навчання в зручному для себе темпі. Крім лекцій, студенти можуть підтримувати зв’язок з викладачами або брати участь у дискусіях. Велика кількість різноманітного відео і аудіо контенту створює умови для кращого засвоєння навчального матеріалу. Сучасним вчителям і викладачам потрібно лише спрямувати в правильне, конструктивне русло навчальну діяльність учнів і студентів в соціальних мережах і Інтернеті.

Індивідуальний розвиток людини трансформує його соціальні і культурні потреби, включаючи і ті, які пов’язані з проведенням вільного часу. В результаті нашого анкетування було з’ясовано, що основною формою проведення вільного часу серед опитаних студентів є спілкування з однолітками, друзями і знайомими. Варто підкреслити, що саме у віці 15-25 років спостерігається пік потреб у спілкуванні з однолітками. «Для молоді «посидіти компанією» – важлива потреба, один з фактутетів життєвої школи, одна з форм самоствердження. Водночас, 68 % студентів зазначили,

що вільний час вони проводять з друзями (віч-на-віч), 55 % спілкуються з друзями в соціальних мережах, або працюють в Інтернеті, 43 % віддають перевагу перегляду телепередач по телевізору, прослуховуванню музики. Лише 27 % використовують вільний час для підготовки до навчальних занять, і 15 % проводять дозвілля за читанням книг. Таким чином, у сфері вільного часу та дозвілля молоді відбулися неабиякі зміни. Значна частина опитаних віддає перевагу пасивним формам дозвілля (Інтернет, соціальні мережі, перегляд телепередач, підготовка до занять, читання книг), що говорить про змістовне збідніння вільного часу сучасної молоді.

На сьогодні розгляд питання стосовно регулювання вільного часу молоді є важливим і у зв'язку з тим, що на формування особистості молодої людини, на рівень її розвитку впливають ті види діяльності, яким вона віддає перевагу в години дозвілля. Проте більшість української молоді не має можливості задоволити свої культурні потреби на достатньому рівні. Визначальними факторами, які негативно впливають на задоволення культурних потреб молоді, є низький рівень її матеріального становища, скорочення мережі закладів культури й дозвілля та відсутність чіткої стратегії державної політики у формуванні культурного попиту, яка орієнтувалася б молодь на залучення до національних і світових культурних цінностей, збагачуючи її дозвілля більш естетично спрямованими формами [1, с. 76].

Спостерігається також збільшення числа осіб залежних від Інтернету і соціальних мереж. В результаті анкетування 24 % опитаних зазначили, що вважають себе залежними від соціальних мереж, 28 % – частково залежними, 48 % відповіли, що не мають залежності від соціальних мереж. Водночас, лише 17 % опитаних проводять в соціальних мережах менше 1 години на день, 33 % – 2-4 години, 27 % – 5-7 годин і 23 % респондентів користуються соціальними мережами понад 7 годин на день. Окрім цього,

57 % опитаних відвідують соціальні мережі щодня, 23 % – через день або декілька днів, 17 % – час від часу, коли є вільний час.

Відповідаючи на запитання: « Чи зможете ви без усякої причини видалити свій профіль у соціальній мережі або просто стерти всю інформацію на ній і ніколи більше не заходити туди?» 33 % опитаних дали схвальну відповідь, 37 % зазначили, що не зможуть видалити профіль у соціальній мережі, адже там зберігається вся необхідна інформація та контакти, 8 % підкresлили, що в соціальних мережах в них більше 1000 друзів і високий рейтинг, 22 % не змогли дати точної відповіді.

Стосовно закриття доступу до соціальних мереж в навчальних закладах 7 % дали схвальну відповідь, 67 % зазначили, що не потрібно обмежувати доступ до соціальних мереж в закладах освіти, 27 % погодились на часткове обмеження доступу до соціальних мереж і Інтернету. При відповіді на питання: «Якщо випадково станеться, що всі соціальні мережі і тому подібні сайти у Світі закриють, Ви будете ...?» 35 % опитаних відповіли, що будуть дуже не задоволені цим, 38 % – незадоволені і лише 27 % відповіли, що їм байдуже. Окрім цього, 13 % продовжуватимуть користуватись навіть платними соціальними мережами не залежно від цін, 32 % – якщо ціни будуть помірними, 50 % відповіли, що не збираються витрачати гроші на всякі дурниці, 5 % не змогли дати однозначної відповіді.

Враховуючи вище зазначені результати анкетування можна з упевненістю стверджувати, що більше половини опитаних студентів мають залежність від соціальних мереж та Інтернету. Оскільки спілкування в соціальних мережах стає для людини особисто значимим, вона починає все більше часу витрачати на Інтернет. Таким чином, виникає психологічна залежність від соціальних мереж, що негативно впливає на всі сфери життя людини. Згодом особистість неусвідомлювано прагне все більше часу проводити on-line, реальні люди та події втрачають для неї сенс та інтерес. Залежність від соціальних мереж розвивається поступово. Спочатку людина

проявляє інтерес до ресурсу, реєструється, розширює матеріал свого акаунту. Далі вона все більше і більше часу проводить в переписці, обміні новинами, бере участь в обговоренні форумів, в різноманітних іграх, групах, які пропонують друзі тощо. Все це переростає в патологічну залежність і згодом людина вже не може жити без того, щоб не зайти на свою сторінку. Залежність від соціальних мереж часто призводить до дезадаптації особистості, зміни її спрямованості з реальності в Інтернет-середовище, викликає заміну справжніх друзів віртуальними тощо. Водночас, основними причинами звернення до спілкування за допомогою соціальних мереж є недостатня насиченість спілкуванням в реальному житті, можливість реалізації якостей особистості, програвання ролей, переживання емоцій, які фрустровані поза межами Інтернет [2, с. 27].

Вагоме місце на сьогодні посідає питання безпеки в соціальних мережах. Водночас, при відповіді на питання: «Чи несуть соціальні мережі певну небезпеку (тобто щось негативне, погане) для Вас і суспільства в цілому?» 38 % респондентів дали позитивну відповідь, 30 % зазначили, що соціальні мережі частково небезпечні для користувачів, 32 % вважають, що соціальні мережі повністю безпечні. Основною небезпекою в соціальній мережі студенти відмітили психологічну залежність. При цьому обізнаність студентів стосовно інших небезпек спричинених використанням соціальних мереж доволі обмежена. Зокрема, при відповіді на питання щодо вікових обмежень 63 % опитаних зазначили, що мати можливість для користування соціальними мережами повинні всі користувачі незалежно від віку, 37 % підкреслили, що реєстрацію в соціальних мережах потрібно дозволяти лише з 12-14 років. Враховуючи все вище зазначене, вважаємо за необхідне підкреслити, що сьогодні значна частина дітей залучена до спілкування через соціальні мережі. Okрім цього, діти (і переважна частина підлітків і молоді) дуже безпечні щодо висвітлення інформації про членів родини, дозвілля, оприлюднення персональних даних, спілкування з незнайомцями.

Все це створює сприятливі умови для використання соціальних мереж із злочинною метою.

Варто констатувати, що соціальні мережі є плідним і дуже зручним підґрунтям для шахрайства та інших протиправних діянь, що вчиняються у шахрайський спосіб. Останнім часом отримали розповсюдження такі злочинні дії як «крадіжка особистості», під якою розуміють протиправне вилучення чи використання персональних даних людини з метою незаконного отримання матеріальної вигоди чи інших протиправних діянь. При цьому шахрайство може бути як прямим – у класичному варіанті діяння, що підпадає під дію Кримінального кодексу, так і таким, коли одномоментного розкрадання коштів не відбувається, проте стають відомими персональні дані користувача або відбувається зараження комп’ютера певними видами шкідливого програмного забезпечення, які в подальшому, переходячи на себе управління, негласно контролюють усі дії користувача [4, с. 254].

Значну частину персональних даних користувачі соціальних мереж повідомляють добровільно. Зокрема, серед опитаних студентів 35% зазначають лише необхідний мінімум для реєстрації в соціальних мережах (ПІП, електронна адреса і ін.); 30 % повідомляють своє прізвище, ім’я та по-батькові, дату народження, місце навчання чи роботи, розміщують власні фото; 22 % викладають багато фотографій, всю інформацію про себе (інтереси, захоплення, улюблені фільми, і ін.); 7 % заповнюють всі поля, навіть якщо вони їх не стосуються; 3 % всю або майже всю інформацію про себе вигадують.

Окрім цього, аккаунт будь-якого користувача також може містити різні статистичні характеристики перебування користувача в системі: дату, час і тривалість останнього входу та перебування в системі, адреси, використані при підключені комп’ютера та ін. Тобто, кожен аккаунт – це сховище персональних даних і повний архів листування.

Варто звернути увагу, що більшість користувачів навіть не здогадуються про те, наскільки широкому колу осіб надана ними інформація може стати відомою, не усвідомлюють і фактично не можуть усвідомити реальну й потенційну небезпеку можливого протиправного використання накопиченої протягом тривалого часу та відповідним чином аналітично обробленої їх персональної інформації щодо фактично всіх сфер їхнього особистого життя [4, с. 255].

Висновки. Резюмуючи результати нашого анкетування вважаємо за необхідне виокремити позитивні і негативні сторони використання соціальних мереж. Позитивними факторами взаємодії сучасної молоді в соціальних мережах є: спілкування без меж; отримання корисної, нової інформації; проведення дозвілля; ознайомлення з відео і аудіо новинками; допомога в навченні; всебічний розвиток. Серед негативних аспектів користування соціальними мережами можна виокремити наступні: залежність від соціальних мереж і Інтернету в цілому; негативний вплив на психофункціональний стан користувачів; відкритий доступ до особистої інформації; не завжди достовірна інформація; відкритий доступ до негативної інформації (он-лайн насилля, порнографія і ін.); фінансові витрати на соціальні мережі. Водночас, корисним чи шкідливим буде використання соціальних мереж і Інтернету для користувача, безпосередньо залежить від сформованих в нього навичок інформаційної культури і грамотності. Саме тому, сьогодні варто зосередити особливу увагу на навчанні дітей, підлітків і молоді основам безпечної поведінки в соціальних мережах і Інтернеті.

Література:

1. Бабенко Ю. А. Вільний час і дозвілля української молоді в умовах нової соціокультурної реальності / Ю. А. Бабенко // Вісник Національної академії керівних кadrів культури і мистецтв. – 2013. – № 2. – С. 74-79.

2. Богдан М. С. Психологічні особливості спілкування залежних від соціальних мереж / М. С. Богдан, О. В. Горецька // Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування. – 2014. – С. 25-29.
3. Войскунский А. Е. Психологические аспекты деятельности человека в Интернет-среде / А. Е. Войскунский // 2-ая Российская конференция по экологической психологии: тезисы. – М.: Экопсицентр РОСС, 2000 – С. 269-270.
4. Гавловський В. Д. До питання захисту персональних даних у соціальних мережах / В. Д. Гавловський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2011. – № 24. – С. 252-262.
5. Гнатюк Р. Соціальні мережі: співвідношення позитиву і негативу? [Електронний ресурс] / Р. Гнатюк // Дзеркало тижня. Україна. – 2013. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/family/socialni-merezhi-spivvidnoshennya-pozitivu-i-negativu.html>
6. Данько Ю. А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2012. – С. 179-184.
7. Столбов Д. Особливості Інтернет-діяльності сучасного підлітка / Д. Столбов // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. – 2014. – № 1 (12). – С. 327-331.
8. Яндекс дослідив кількість українців «Вконтакте», «Facebook», «Однокласниках» та «Twitter» [Електронний ресурс] / Українська правда. Життя. – 2014. – Режим доступу:
<http://life.pravda.com.ua/society/2014/08/21/178367/>

References:

1. Babenko Ju. A. Vilnyj chas i dozvillja ukrajinskoji molodi v umovakh novoji sociokuljturnoji realjnosti / Ju. A. Babenko // Visnyk Nacionaljnoji akademiji kerivnykh kadrov kuljturnykh i mystectv. – 2013. – № 2. – S. 74-79.

2. Bogdan M. S. *Psykhologichni osoblyvosti spilkuvannja zalezhnykh vid socialjnykh merezh* / M. S. Bogdan, O. V. Ghorecjka // *Psykhologija i sociologija: problemy praktychnogho zastosuvannja.* – 2014. – S. 25-29.
3. Voyskunskiy A. Ye. *Psikhologicheskie aspekty deyatelnosti cheloveka v Internet-srede* / A. Ye. Voyskunskiy // 2-aya Rossiyskaya konferentsiya po ekologicheskoy psikhologii: tezisy. – M.: Ekopsitsentr ROSS, 2000 – S. 269-270.
4. Ghavlovsjkyj V. D. *Do pytannja zakhystu personaljnykh danykh u socialjnykh merezhakh* / V. D. Ghavlovsjkyj // *Borotjba z orghanizovanoju zlochynnistju i korupcijeju (teoriya i praktyka).* – 2011. – № 24. – S. 252-262.
5. Ghnatjuk R. *Socialjni merezhi: spivvidnoshennja pozityvu i negatyvu? [Elektronnyj resuks]* / R. Ghnatjuk // *Dzerkalo tyzhnya. Ukraina.* – 2013. – Rezhym dostupu: <http://gazeta.dt.ua/family/socialni-merezhi-spivvidnoshennya-pozitivu-i-negativu.html>
6. Danjko Ju.A. *Socialjni merezhi jak forma suchasnoji komunikaciji: pljusy i minusy* / Ju.A. Danjko // *Suchasne suspiljstvo: politychni nauky, sociologichni nauky, kuljturopolohichni nauky.* – 2012. – S. 179-184.
7. Stolbov D. *Osoblyvosti Internet-dijalnosti suchasnogho pidlitka* / D. Stolbov // *Naukovyj visnyk Melitopoljskogho derzhavnogho pedaghoghichnogho universytetu.* – 2014. – № 1 (12). – S. 327-331.
8. Jandeks doslidyy kiljkistj ukrajinciv «Vkontakte», «Facebook», «Odnoklasnykakh» ta «Twitter» [Elektronnyj resuks] / Ukrainskja pravda. Zhyttja. – 2014. – Rezhym dostupu:
<http://life.pravda.com.ua/society/2014/08/21/178367/>